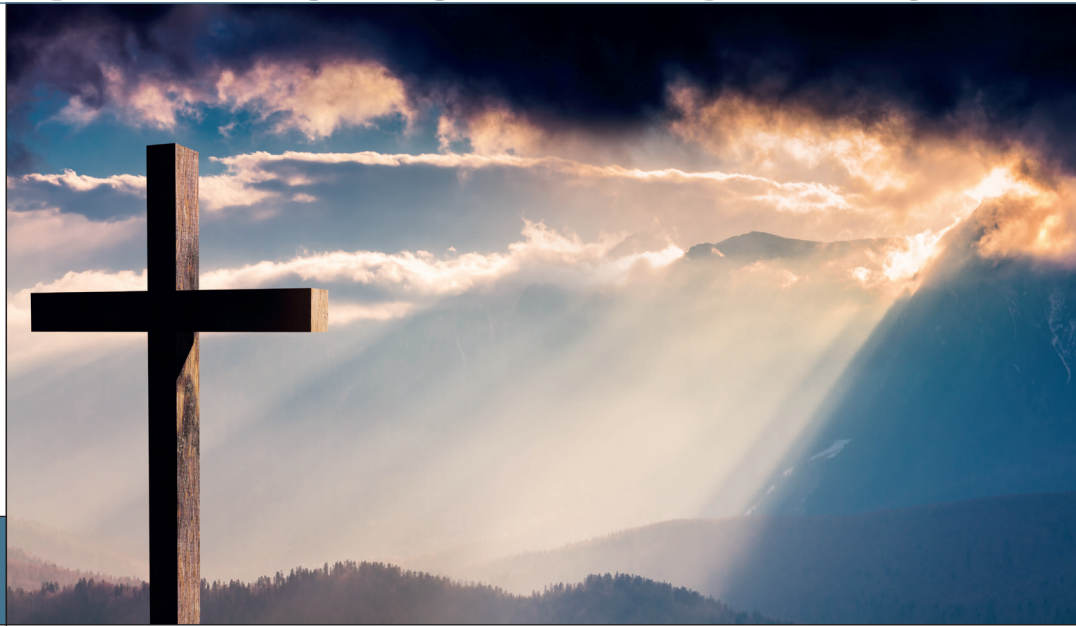

Християнство Святого Письма

Посібник для лідера | Курс 2

Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто ради Мене згубить душу свою, той її збереже.

Луки 9:24

www.kraynebo.com

Видавництво «Крайнебо»
Львів, Україна

Тимоті Дж. Келлер | Пресвітеріанська церква Відкупителя | 2005

УДК 274/278](07)
К 342

ХРИСТИЯНСТВО СВЯТОГО ПИСЬМА

ПОСІБНИК ДЛЯ ЛІДЕРА

КУРС 2

Усі права збережені © 2005 Тимоті Дж. Келлер та Пресвітеріанська церква Відкупителя.
Усі права збережені. Відповідно до обмежень щодо авторських прав, жодну частину цього матеріалу не можна відтворювати в будь-який спосіб або зберігати будь-яким засобом без дозволу *Пресвітеріанської церкви Відкупителя (Redeemer Presbyterian Church 271 Madison Ave., Suite 1600 New York, NY 10016)*

www.kraynebo.com
Видавництво «Крайнебо»

Переклад українською мовою.
Усі права збережені © 2019 Видавництво «Крайнебо»
Версія 1 – 1 січня 2019 р.

ISBN 978-617-7601-31-8

© 2005 Тимоті Дж. Келлер
та Пресвітеріанська церква Відкупителя
© 2019 Видавництво «Крайнебо»

Зміст

Заняття 1	ЯК МЕНІ СЛІДУВАТИ ЗА ІСУСОМ?	5
Заняття 2	ЯК МЕНІ ПІЗНАВАТИ ХРИСТА?	25
Заняття 3	ЯК МЕНІ ПІЗНАВАТИ ХРИСТА РАЗОМ ІЗ ІНШИМИ?	41
Заняття 4	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ІНШИХ ХРИСТІЯН?	61
Заняття 5	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО МОГО БЛИЖНЬОГО?	81
Заняття 6	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ТИХ, ХТО НЕ ВІРИТЬ?	103
Заняття 7	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ТИХ, ХТО КРИВДИТЬ МЕНЕ?	127
Заняття 8	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ГРОШЕЙ?	151
Заняття 9	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО ЛЮБОВІ ТА ШЛЮБУ?	173
Заняття 10	ЯК МЕНІ СТАВИТИСЯ ДО СВОЄЇ ПРАЦІ?	203

Християнство Святого Письма

Як мені слідувати за Ісусом?

Заняття 1 | Курс 2

У Євангеліях бачимо, що Ісус закликав людей бути Його учнями та слідувати за Ним.

Що означає «бути покликаним» і «слідувати за Ним»?

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ — УЧНІВСТВО

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Покликані до стосунків

Слово «учень» у повсякденній грецькій мові вживали на позначення учня якогось учителя чи ремісника або просто новачка у якійсь справі.

- 1) В обох випадках учні мали добре знати своїх майстрів-учителів.
 - Дуже часто вони жили разом і учні віддавали своє життя під владу учителя.
 - Це робилося не просто, щоб отримати знання, але також щоб здобути мудрість і характер.

Покликані до абсолютної вірності

У Марка 1:16-20 бачимо, що перші учні «покидали» своїх батьків (вірш 20), а також свої неводи (вірш 18).

- 1) Це не означає, що вони «втрачали стосунки» з ними, чи що ніколи більше не ловили рибу.
- 2) Учні́вство означає, що Ісус стає верховною та абсолютною вірністю нашого серця.
 - Служити Йому, знати Його, догоджати Йому та відображати Його – це не обговорюється.
 - Він стає першорядною пристрастю та метою нашого життя.

Покликані до безумовного послуху

У Луки 6:46 Ісус запитує: *«Що звете ви Мене: Господи, Господи, та не робите того, що Я говорю?»*

- 1) Консультант дає нам пораду, до якої ми можемо дослухатися або ні, тому що ми маємо владу над своїм життям.
- 2) Але учнівство означає, що ми віддаємо цю владу Ісусові, усуваючи перед Ним будь-які умови щодо нашого послуху.

- Якщо ви колись казали: «Я послухаюся Господа, якщо отримаю Х» – то це означає, що ви вірні отому «Х» і цінуйте його більше, ніж Бога.

3) Умовний послух – це знак того, що вірності все ще немає.

Покликані слухати та навчатися

У Луки 10:38-42 бачимо, що Марта «сиділа у ніг Ісуса і слухала».

- 1) Ця метафора означає і покору, і увагу до Ісусових істин.
 - 2) Учень – це той, хто дуже ретельно вивчає Біблію, слухаючи Його голос до нас у Його Слові.
 - 3) Важко, а може й неможливо, бути учнем Ісуса, якщо ми не віримо в абсолютний авторитет Біблії.
- Якщо ми можемо нехтувати будь-яким віршем у Біблії, бо він ображає нас, або тому, що ми думаємо, що він неправильний, тоді ми не будемо чути тих речей від Господа, яких не хочемо чути.

Покликані страждати і служити

Дуже часто Ісус закликає Своїх учнів до:

- 1) простого життя (Луки 6:30-36, 9:3, 14:12-14);
- 2) жертвності (Луки 12:4-12);
- 3) того, щоб не відчувати жаль до себе за це (Луки 17:7-10). Це те, що роблять слуги, а учні є Його слугами.

Покликані до місії

Ісус кличе нас до Себе, але також кличе нас у світ для місії.

- 1) У Луки 10:1-20 Він закликає нас до проповідування Євангелія.
 - Нам треба розповідати людям Євангеліє Ісуса Христа і закликати їх повірити у Нього.
- 2) У Луки 10:25-37 Він закликає нас милосердно ставитися до ближніх.
 - Ми покликані жертвно піклуватися про основні потреби тих, хто навколо нас, незважаючи на те, чи вірять вони у наше послання, чи ні. (Чоловіки у притчі про доброго самарянина належать до різних віровизнань).

Покликані благодаттю

У Марка 2:14-18 бачимо, що Ісус покликав митника, морального «маргінала», щоб той був учнем.

3) Це показує, що для покликання Ісус не шукає духовно кваліфікованих людей.

- Він кличе людей раніше, ніж вони стають духовними.
- Ми покликані лише благодаттю.

4) А рушійною мотивацією нашого учнівства є вдячність за цю благодать і бажання догодити Тому й насолоджуватись Тим, Хто покликав нас.

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Які є практичні кроки, щоб зробити Царя Ісуса Господом Вашого життя, а не просто помічником?

Ставитися до Ісуса як до Господа означає:

1) Слухатися – безумовно погоджуватися із Божими заповідями, які є у Його Слові.

- Прикладом невдачі в питанні безумовного послуху є Йона. Він не міг побачити, як проповідання ніневітянам допоможе йому чи його народові.
- Але якщо Бог є Царем, то ми повинні бути Йому слухняними, навіть коли не розуміємо всього.
- Щоб перевірити себе, можна поставити запитання: **«Чи готовий я бути слухняним у всьому, що скаже Бог у цій сфері, незалежно від того, як я почуваюся щодо цього?»**

2) Упокорятися – означає приймати все, що приходить у наше життя, як частину Божого плану.

- Прикладом непокори перед Богом є Йов. Він думав собі, що з його страждання не буде нічого доброго.
- Але якщо Бог є Царем, то нам треба підкорятися тим речам, які Він дає у нашому житті.

- Щоб перевірити себе, можна поставити запитання: **«Чи хочу я подякувати Богові за все, що б не відбулося у цій сфері, незалежно від того, чи зрозумію я це, чи ні?»** (Це не означає, що Бог радіє, посилаючи нам лихо. Але, водночас, це і віра, що Бог, керуючись вищим призначенням нашого життя, завжди діятиме мудро та з метою відкуплення).
- 3) Покладатися – якщо Бог є Царем, то Він не просто Той, з Ким ми погоджуємося. У нашому серці ми повинні віддати Йому найглибшу вірність, відданість, довіру та любов.
- Прикладом покладання не на Бога є Авраам. Він зробив Ісаака своїм ідолом. Авраам у своїй радості та сенсі життя почав більше покладатися на Ісаака, ніж на Бога.
 - Щоб перевірити себе, можна запитати себе: **«Чи є щось у цій сфері, на що я покладаю свою надію більше, ніж на Бога, та в чому вбачаю сенс життя більше, ніж у Бозі?»**
- 4) Очікувати – якщо Бог є Царем, то Він – Той, Хто має велику силу та ресурси. Без підтримки та опори Він не покличе Вас щось робити.
- Прикладом неочікування великих речей від Бога є Мойсей. Коли Бог його покликав (Вихід 3), то відчуття його власної неспроможності не дозволяло йому одразу прийняти Боже покликання.
 - Щоб перевірити себе, можна запитати себе: **«Чи в моєму житті є проблеми та обмеження, які я вважаю надто великими для того, щоб Бог міг забрати їх?»**

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Колосян 1:15-20

1. Напишіть список видатних тез про особу Ісуса та Його силу у цих віршах.

По-перше, Він є Богом. Це бачимо у багатьох словах про Нього.

1. – Він є «образом невидимого Бога».

- Це означає, що Він є шляхом до розуміння і пізнання невидимого Бога.
- У Євреїв 1:3 бачимо ту ж ідею, коли читаємо: *«Він був сяєвом слави та образом істоти Його»*.
- Коли у Біблії сказано, що Ісус є самою славою та образом Бога, то це означає, що Ісус є верховним, неперевершеним, досконалим шляхом зрозуміти Бога. Він є видимим Богом для нас.
- Це означає, що Ісус не просто є ще одним пророком, Який розповідає нам, як наблизитися до Господа Всесвіту. Натомість Він є Господом Всесвіту, до Якого всі пророки намагалися наблизитися.

2. – Він є «роджений перш усякого творива».

- Це не означає, що Ісус був першим творінням, яке створив Отець. Але написано, що Він народжений *«перш усякого творива»*. Усе творіння, усе, що Він створив, – під Ним.
- А *«Ним усе створено»* (вірш 16 – див. нижче). Знову ж, не написано *«усе інше, що було створено»*. Але все, що було створено, створив Ісус.
- Це означає, що Ісус не був створений, Він завжди існував із Отцем у триєдиному Божестві. Тоді чому ж використано термін *«первенець»*? У стародавніх культурах первенці успадковували все, чим володів батько. Павло застосовує такий очевидний спосіб, щоб сказати, що Ісус – рівний Богові.

3. – Зрештою, Павло говорить: «Бо Богові вгодно було, щоб у Нім перебувала вся повнота» (вірш 19).

- Сучасні читачі часто уявляють Трійцю як піраміду, де Особи розміщуються ієрархічно: Бог Отець, Бог Син, а потім – Святий Дух.
- Але тут бачимо, що вся божественна сутність перебуває в Ісусі. (Традиційно це розуміють як те, що кожна Особа Трійці співперебуває з двома іншими Особами або вміщає їх у Собі).

2. Які наслідки все це має для нашого особистого учнівства та послуху?

1. – «Я у боргу».

- Нам треба цілком слухатися Його, бо це праведно.
- Він є нашим Творцем або «винахідником», тому Він має право власності над нами. Якщо Ви змодельовали чи створили щось, то лише Ви – і тільки Ви – маєте «право» на це.
- Ісаїя говорить про це доволі суворо, кажучи: *«Горе тому, хто з Творцем своїм свариться, черепок із земних черепків! Чи глина повість гончареві своєму: Що робиш?»* (Ісаїя 45:9).
- «Ісус – Творець» означає, що ми в боргу перед Ним своєю абсолютною, необумовленою вірністю.

2. – «Я можу довіряти Йому».

- Нам потрібно бути цілковито слухняними Йому, бо ми можемо Йому довіряти.
- Запитання Ісаї: «Чи посміє глина сперечатися з гончарем?» – звучить для нас як погроза, але Павло додає, що цей Гончар готовий жертовно любити і спасти нас. (*«Примиривши кров'ю хреста»*, вірш 20).
- Цей Творець не зловживає Своїм творінням і не експлуатує його. Він готовий померти, щоб уберегти та підтримувати його.
- Тоді «Ісус – Творець» означає, що нам треба бути абсолютно Йому слухняним, а «Ісус – Відкупитель» означає, що нам треба повністю довіряти Йому.
- Ми повинні поєднати ці дві ідеї – абсолютної влади Господа над нами та абсолютної любові до нас. К. С. Льюїс влучно описав це так:

«Ви просите люблячого Бога – ви Його маєте... Не просто доброго старигана, який сонно бажає, щоб ви знаходили щастя у чому забажаєте, не холодного філантропа у сумлінному уряді, ані навіть не гостинного господаря, який відчуває відповідальність за комфорт гостей. Але маємо Бога – палючий Вогонь, що все поглинає, Любов, яка створила світи і є такою ж стійкою, як і любов художника до свого шедевру, завбачливою та поважною, як батьківська любов до дітей, нескінченна, невпинна, як любов між чоловіком та жінкою... Просити Бога любити нас такими, якими ми є, – це просити Бога перестати бути Богом: бо Він є Тим, Ким є, Його любов повинна виявляти плями у нашому теперішньому характері. Але тому, що Він уже любить нас, Він має працювати, щоб ми наповнилися любов'ю. Не можна сподіватися, що Бог просто залишить у спокої наші теперішні вади».

– К. С. Льюїс, *«Проблема болю» (The Problem of Pain)*, розділ 3.

3. – «Я потребую цього».

- Ми маємо бути цілковито слухняними Йому, тому що ми цього потребуємо.
- Якщо ми створені для Нього, а «Ним усе стоїть» (вірші 16-17), тоді наше життя буде руйнуватися – воно не буде триматися купи, якщо ми не житимемо для Нього.
- До тієї міри, що, коли ми підкоряємося Господу, наше життя «збирається разом» і ми відчуваємо послідовність і повноту.
- Через хрест Бог примиряє та возз'єднує все у Собі.

Підсумок: Павло говорить, що всі ці слова означають таке: «щоб у всьому Він мав першенство» (вірш 18). Це значить, що ми щонайменше мусимо подивитися на кожну сферу свого життя і запитати себе: «Чи має Ісус першенство тут? А тут?» Нижче наведено практичні кроки для втілення цього.

ВІВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 2

Луки 9:22-25, 51-62

1. Чого ми навчаємося про учнівство з віршів 22-25?

Учень Ісуса – це той, хто знайшов абсолютно нову ідентичність.

- Ісус використовує метафору «візьми свій хрест», щоб пояснити, що означає слідувати за Ним, бути Його учнем.
- «Брати свій хрест» можна лише перед своєю стратою! Тому учнівство – це своєрідна смерть.
- Чому Ісус використовує таку радикальну метафору? Тому що учнівство – це радикальна зміна вірності, а це означає, що старе «я» має «померти», а ми – отримати нову ідентичність.
- Ісус розрізняє побудову свого життя на Ньому та на надіях «цього світу».
- Він каже, що якщо ми намагаємося побудувати своє життя на будь-чому іншому, а не на Ньому, то ми втратимо справжніх себе.

Як учнівство змінює нашу ідентичність?

- У серці учнівства є передання Божій мудрості та волі всієї влади, яка належить нашій мудрості та волі.
- Різниця між учнем та просто моральною людиною полягає у слові «якщо». Люди, які загалом є моральними та релігійними, але зберігають контроль над своїм життям, дуже часто кажуть: «Я послухаюся, якщо...». Наприклад:
 - 1) «Якщо це не ображатиме моїх теперішніх поглядів».
 - 2) «Якщо це не загрожуватиме моїй репутації».
 - 3) «Якщо це не коштуватиме можливості одружитися».
 - 4) «Якщо це не коштуватиме мені грошей».
- Якщо є будь-яке «якщо» у нашому послуху, то продовження такого речення покаже нам, на чому ми збудували свою ідентичність.
 - 1) Коли ми кажемо: «Я буду слухатися Бога, якщо Він допоможе мені одружитися», то вашою верховною надією та важливістю у житті є шлюб, а не пізнання Бога.

Ось детальніший приклад того, про що йдеться. Біблія та проста логіка каже, що нам не варто бездумно одружуватися з кимось, хто не вірить в Ісуса.

- Якщо Ісус є любов'ю та центром Вашого життя, то будь-яка дружина чи чоловік, що не поділятимуть такої віри, кардинально помилятимуться щодо вас та щодо того, звідки у Вас «іскра життя».
- А якщо у Вас була б нагода одружитися з кимось чи вийти заміж за когось, хто майже ідеальний, але не вірить в Ісуса, то чи все одно Ви одружилися/вийшли б заміж за нього? Що це означає? Це говорить про те, що:
 - 1) незважаючи на всю Вашу згоду з Ісусовим вченням, Ви так і не передали Йому всю владу, а також
 - 2) у Вашому житті є щось, на що Ви звертаєте більшу увагу, шукаючи свого щастя.
- У Вас усе ще немає волі сказати: «Хоча я дуже хочу шлюбу, в абсолютному сенсі мені це не потрібно, щоб бути повноцінною людиною, щоб відчувати свою важливість. Ісус є моїм Спасителем і радістю, а не шлюб».
 - 1) Хоча, з одного боку, Ви, можливо, і вірите у Євангеліє, і шукаєте спасіння Ісуса від своїх гріхів, але Євангеліє не «пронизало» усе Ваше життя. Шукаючи відчуття значущості та безпеки у щоденному житті, Ви все ще більше задивляєтеся на інші речі, шукаючи у них сенс та власну безпеку.
 - 2) Оскільки у Вашому житті є інші «спасителі-конкуренти», то також є й «боги», які конкурують.
 - 3) Розпізнати таких «спасителів-богів» у житті можна, прислухаючись, чи не звучить десь «якщо» у Вашому послуху! Коли ви кажете: «Я послухаюся, якщо...» – то це вказує на якогось іншого «спасителя-господа».

У двох словах: якщо є будь-яка умова або «якщо» у Вашому послуху, то Ви все ще самі сидите на «tronі» свого життя.

- Ви готові слухати Божі поради, але, зрештою, самі приймаєте остаточне рішення. Ви зберігаєте контроль над своїм життям.
- А також Ви не зодягнулися у нову ідентичність Христа. Ви все ще черпаєте свою значущість та радість з інших речей, які обмежують та ставлять умови Вашому послуху.
- Виходячи з цього, учні – це ті, хто «померли».
- Вони померли для своєї вольової основи – для свого егоцентричного бажання бути володарями свого життя. Вони віддали право на самотійність.

- Але вони померли також і для своїх старих психологічних основ. Те, що вони раніше знаходили у кар'єрі, сім'ї, репутації, успіху, статусі та стосунках, тепер вони знаходять у Христі.

Ця нова ідентичність означає, що вони більше не роблять свій послух залежним від якихось умов. Вони є учнями.

2. Чого ми навчаємося про учнівство з віршів 57-62?

Учень Ісуса – це той, хто має абсолютно нові пріоритети.

- У кожній з цих маленьких історій Ісус показує нам, що учень робить Ісуса та свої стосунки з Ним найважливішим пріоритетом у житті.
- Відповідь Ісуса цим чоловікам відштовхує. Він не грає роль продавця, який наймає учнями якомога більше людей!
 - 1) Перший чоловік отримує попередження про суворість і складнощі учнівства. Ісус, по суті, каже: «Іди додому і подумай про це! Я не хочу, щоб ти погодився слідувати за Мною, не поразившись, скільки це тобі коштуватиме!»
 - 2) У другому та третьому випадках чоловіки кажуть: «Дозволь мені [зробити це]» (вірш 59) та «тільки дозволь мені [зробити це]» (вірш 61). Ісусова відповідь є чіткою: «Ніщо інше не може бути першим. Я повинен бути першим у Вашому житті».
- Наймовірніше, що у дуже патріархальному, сімейному та традиційному суспільстві Ісус сміє говорити, що стосунки з Ним повинні стояти вище, ніж сім'я. (Зверніть увагу: всюди в Біблії читаємо про повагу та пошану до батьків. Тобто немає нічого поганого в тому, щоб похвалити свого батька чи попроситися з близькими. Ісус зрозумів, що під цими логічними проханнями криється грішне ставлення серця, яке треба було виправити).

Є дві цікаві фрази, які Ісус використовує, щоб пояснити, що означає віддати Йому пріоритет у житті.

По-перше, Він каже: «Ніхто з тих, хто кладе свою руку на плуга та назад озирається, не надається до Божого Царства!» (вірш 62).

- За тих часів люди орали по одній борозні за раз, а плуг тягнули тварини.
- Місцевий ґрунт також був кам'янистим та мав багато голих порід, які треба було обходити плугом.
 - 1) Якщо орач задивлявся в інший бік бодай на мить, то легко міг натрапити на камінь і зламати плуга.

2) Процес орання тоді був образом цілковитої зосередженості. Треба було відкидати всі думки, які снували в голові.

3) (Зверніть увагу: слово «надається» – це слово, яке означало «схильний», а також його зазвичай використовували, щоб охарактеризувати сіль, яка не втратила своїх консервувальних властивостей. Ісус не говорить, що лише цілковита зосереджена присвята робить тебе придатним для Царства, але важливо бути рушієм сили у Божому Царстві).

По-друге, Ісус каже: «Зоставте мертвим ховати мерців своїх» (вірш 60).

- Очевидно, що у першому випадку йдеться не про фізичну, а про духовну смерть. (Фізично мертві не можуть справити похорон!)

1) Бути духовно мертвим – це бути сліпим, глухим і нечутливим до духовних реалій. Так само, як і мертве тіло не є чутливим до фізичних реалій.

- Ісус має на увазі, що якщо ми відкладаємо учнівство на потім, то ми не просто *ліниві*. Це означає, що ми насправді не розуміємо, що робимо.
- Необхідно перебувати на певному рівні духовного змертвіння, щоб відмовитися зробити Ісуса Господом свого життя.

1) Це означає, що насправді ми не бачимо, яким мудрим, яким великим і яким жертвним Він є.

2) Наше серце є духовно холодним і сліпим, інакше ми не були б такими літеплими у стосунках із Ним.

3. Чого ми навчаємося про учнівство з віршів 51-56?

Раніше, у розділі 9 Євангелія від Луки, учні бачили, як Ісус розмовляв з Іллею на горі Преображення. Вони дізналися, що Ісус був більшим за Іллею. А тепер, коли вони прийшли до села у Самарії, то побачили, що люди відкидають Ісуса. Вони розлютилися і хотіли накликати на них вогонь із неба. Чому?

- Вони згадали, що коли воїни прийшли схопити пророка Іллею, то на них зійшов вогонь із неба і знищив їх (2 Царів 1).
- Якщо ті, хто відкинули Іллею, отримали Божий гнів, то чому ті, хто відкинули Ісуса – більшого за нього – не підпадали під Божу справедливість? Однак Ісус докоряє їм. Чому?
- Бо Його служіння відрізняється від служіння Іллі.

1) Ілля прийшов сказати людям, як їм треба жити, щоб догодити Божій справедливості.

2) Але Ісус прийшов прожити життя, яке ми мали б прожити, і померти смертю, якою ми мали б померти – усе, щоб виконати умови справедливості.

- Вогонь Божого гніву фактично зійшов на Ісуса на хресті. (У Луки 12:49-50 Він говорить про хрещення вогнем, яке Йому доведеться витерпіти).

Це означає, що учень Ісуса живе життям, сповненим милосердя. Ісусові учні багато чого вимагають від себе, але є дуже милосердними та лагідними до інших. Чому?

- Ми слідуємо за Тим, хто взяв на Себе Божий гнів замість нас, щоб ми могли бути прийнятими благодаттю. Це дає смирення та дозволяє нам бути великодушними щодо інших.
- Якщо Ви вірите, що *спасаєтеся* через рівень Вашого послуху, то будете дуже різкими до тих, хто не буде слухняним.

1) Ви думатимете так: «Я тяжко працював, щоб бути добрим, і ти теж так повинен! І якщо ти не будеш працювати так тяжко, як і я, то заслуговуєш бути покараним!»

- Але євангельський учень не може так почуватися. Ми знаємо, що спасенні попри наше несправедне життя. Ми є учнями глибокої вдячності за Його благодать.

1) Сумно бачити, коли хтось неслухняний. Ми навіть можемо відверто поговорити з такою людиною про це, але тільки заради її добра.

2) Ми не маємо права вивищуватися. Євангеліє не може породжувати терористів, які бажають накликати на людей вогонь із неба.

3) Потрібно досягнути неймовірного рівня самоправедності, щоб прагнути так чинити, але Євангеліє розвіює такі бажання.

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Те, що контролює нас, є насправді нашим богом... Того, хто шукає влади, влада контролює. Того, хто шукає прийняття, контролюють люди, яким він хоче догодити. Ми не контролюємо себе самі. Нас контролює Господь нашого життя... Влада Ісуса над нашим життям – це не контроль, який маніпулює чи забирає нашу гідність. Він керує нашим життям, будучи Тим, Ким є, та наполягаючи, щоб ми стали тими, ким ми покликані стати. Ми можемо зробити це, тільки слідуючи за Ним, слухаючись Його та віддаючи Йому справжню владу над нашим життям. Бог створив нас для Себе. Якщо в центрі нашого життя буде будь-що інше, окрім Ісуса, таке життя буде неповноцінним... Чи бажання Ісуса бути Господом нашого життя – це лише Його забаганка? Чому це так важливо для Нього? Окрім того факту, що Він заслуговує на це з огляду на те, Ким Він є, Він також знає, що Він – єдиний у Всесвіті, Хто може контролювати і не нищити нас. Ніхто не любитиме нас так, як Ісус. Останній подих Ісуса на землі було зроблено заради нас. Ісус зустріне нас, де б ми не були, й допоможе нам. Його не лякають наші колишні промахи, невиконані обіцянки чи рани. Він використає на добро наші руїни. Але Він повинен стати Господом нашого життя сьогодні – не наступного тижня, а зараз».

– Ребека Пайперт²

«Уявіть, що відстань від Землі до Сонця (148 млн км) була би товщиною одного аркуша паперу. Тоді відстанню від Землі до наступної найближчої зірки був би стос таких аркушів заввишки 21 метр. Діаметр тільки нашої галактики – це був би стос таких аркушів висотою 500 км. А наша галактика – тільки цятка у незліченній кількості галактик лише тієї частини Всесвіту, який ми можемо бачити. Якщо Біблія говорить, що Ісус Христос тримає *все це* одним лише словом Своєї сили (Євреїв 1:3), то хіба такого, як Він, можна запрошувати у своє життя лише як *помічника*? Чи просто *порадника*? Звісно, що ні. Якщо вже мати стосунки з Такою Особою, то лише якщо Він буде абсолютним Господом нашого життя».

– Барбара Бойд³

«Дешева благодать – це ворог Церкви. Це означає, що прощення гріхів проголошується як загальна істина... Так, наче достатньо просто розумом погодитися з нею, щоб забезпечити прощення гріхів. Дешева благодать – це проповідання прощення без вимоги покаяння... благодаті без учнівства, благодаті без хреста... Дорога благодать – це Євангеліє. Вона дорога, бо її ціна – це життя людини, а благодать тому, що дає людині єдине правдиве життя. Вона дорога, тому що засуджує гріх, а благодать тому, що виправдовує грішника. Але дорогою вона є насамперед тому, що коштувала Богові життя Його Сина...

Це благодать, тому що Бог не пошкодував Свого Сина, щоб заплатити ціну за наше життя. Дорога благодать – це втілення Бога... Коли Христос кличе людину, то каже їй прийти і померти. Саме тому багатому юнакові не хотілося слідувати за Ісусом, адже ціною слідування була його воля. Більше того, кожна заповідь Ісуса – це заклик померти для себе, з усіма нашими пристрастями та бажаннями».

– Дітріх Бонгоффер⁴

ПРАКТИЧНІ ЗАПИТАННЯ

1. Які твердження вразили Вас та чому?

2. Поміркуйте над цитатами Пайперт й Бойд. Які аргументи на користь прийняття Христа Господом нашого життя вони наводять?

Аргумент № 1 – Щось і так уже є.

Пайперт говорить: «Ми не контролюємо себе самі».

- Кожен мусить жити для чогось і, що б це не було, воно буде господом і господарем нашого життя. Ми не контролюємо себе самі.
- Тому коли ми розмірковуємо про покликання Христа, то нам не варто хвилюватися про втрату незалежності. Її й так уже немає!

Аргумент № 2 – Нам дуже потрібно, щоб Він контролював усе.

Пайперт говорить, що ми «створені», щоб у центрі нашого життя мати Христа як свого Господа.

- Все, що було створено, створено задля певної мети.
 - 1) Годинник був створений, щоб його носили на руці, а він показував час.
 - 2) Якщо користуватися ним, щоб забивати цвяхи, то і годинник не зможе показувати час, і цвях у дерево не заб'ється. Чому?
 - 3) Тому що годинник було використано не за призначенням. Це завжди призводитиме до руйнування.

4) Якщо випити пляшку «Містера Мускула», замість того щоб мити цим розчином підлогу (саме для цього він і був створений), то це буде катастрофа.

- У Біблії сказано, що наші серця були створені, щоб знати Господа, любити Його та служити Йому. Наші життя були створені, щоб їхнім центром був Христос.

1) Якщо в центрі ми поставимо будь-що інше, то почнеться руйнування.

- Ісус бажає, щоб ми були вірними та слухалися, не тому, що Він цього потребує. Наше слідування за Ним не примножує Його слави чи щастя – Він уже нескінченно щасливий та сповнений радості (див. Івана 17).
- Тоді чому ж Він шукає нашої любові та відданості? Тому що мати Його як Господа потрібно для нас самих. Без Нього ми у буквальному сенсі будемо зруйновані навіки.

Аргумент № 3 – Він цього заслуговує з огляду на Свою велич.

Барбара Бойд наголошує на цьому могутньою ілюстрацією, що нагадує нам про безмежність Всесвіту і (очевидно) незрівнянну величність Того, Хто все це створив і підтримує.

- Недоречно ставитися до Господа, ніби Він постійно повинен доводити, що Він гідний того, щоб ми йшли слідом за Ним.

Аргумент № 4 – Він заслуговує їх через величність жертви, на яку Він пішов заради нас.

- Йому не *треба*, щоб ми поклонялися Йому, але Він цінує нас настільки, що готовий був віддати Своє життя за нас.
- Будь-який інший «господь» вимагатиме всього Вашого життя.

1) Якщо Ви живете заради схвалення, влади, статусу, успіху, стосунків – то ця річ буде контролювати Вас і Ви віддасте своє життя їй.
- Але Ісус є єдиним Господом, Який був готовий віддати Своє життя за Вас. Як каже Пайперт: «*Останній подих Ісуса на землі було зроблено заради нас*».

Аргумент № 5 – Він контролює нас, поважаючи нашу людську гідність.

Пайперт наголошує, що Він не *«маніпулює»* нами ані не змушує нас, але хоче, щоб ми свідомо приймали рішення слідувати за Ним. Сама концепція покликання до учнівства включає добровільну відповідь, а не примусовий призов.

3. Поміркуйте над цитатою Бонгоффера. Прочитайте такий контекст.

Коли Гітлер прийшов до влади у 1933 р., то група молодих служителів, у тому числі й Дітріх Бонгоффер, виступили проти нього, однак нацистський єпископ німецької церкви наказав служителям «проповідувати чисте Євангеліє» і заборонив їм говорити про політику Гітлера, тому що це була «політика». Більшість німецьких служителів і членів церкви погодилася. Ті, що були проти, говорили відкрито і їх почали переслідувати. Згодом нацисти заарештували та стратили Бонгоффера.

Як поняття «дешевої благодаті» допомагає нам зрозуміти, чому так багато вірних Церкви в Німеччині були готові відійти й не чинити опору Гітлеру?

Цитата Бонгоффера взята з книги «Ціна учнівства», написаної 1937 р. Бонгоффер написав її для студентів підпільної семінарії, у якій навчалися служителі, що не присягнули на вірність Гітлеру й не підтримували його расистських вірувань. Бонгоффер писав, що біблійне Євангеліє було перекручене саме через так звану «дешеву благодать».

- Ідея, що ми спасенні благодаттю, а не ділами, була перекручена так, що жертвний послух не був обов'язковим.
 - 1) Обґрунтування було таким: «Ми спасенні благодаттю, а не послухом. І хоча можуть бути сильні християни, які хочуть бути дуже серйозними – віддаючи свої кошти, обіймаючи непопулярні посади, маючи справу з бідними, прилюдно засвідчуючи власну віру, але це не для всіх. Нам не потрібно всього цього робити. Нам просто треба попросити пробачення».
- Німецьку Церкву заснував сам Мартін Лютер. Але з роками концепція спасіння благодаттю здеградувала до «релігії дешевої благодаті», що й породило духовний холод і недугу в німецькій Церкві.
 - 1) Люди вірили, що були християнами лише тому, що народилися і вирости у Церкві чи просто прийняли концепцію спасіння через благодать.
 - 2) Вони багато говорили про ідею безкоштовного виправдання/спасіння, але це не змінювало їхні життя.
- Моторошно читати першу частину книги Бонгоффера «Дешева благодать», де він виступив проти Гітлера. Бонгоффер пояснює, як Церква «заснула» й омертвіла, як спочатку вона не розпізнала справжньої природи Гітлера, а потім боялася сказати слово проти його політики щодо євреїв та інших.
- Яке ж рішення? Зверніть увагу, що Бонгоффер не відкидає біблійне Євангеліє, що ми спасенні лише благодаттю.

- Він не говорить: «Перестаньте думати, що Бог приймає Вас просто завдяки благодаті! Він приймає лише тих, хто цілковито слухняний та посвячений Йому!» Протиотрутою до дешевої благодаті є *дорога* благодать, але це все ще благодать.
- Його обґрунтування дуже просте (і дуже нагадує працю Джонатана Едвардса).
 - 1) Він говорить, що ті, які усвідомили у своїх серцях, скільки Бог заплатив за наше спасіння, *будуть* готовими виконувати Божу волю, навіть якщо це означатиме, що вони можуть втратити життя.
 - 2) Він заперечує, що рятівна віра – це просто «розумова згода» з тим, що прощення є безкоштовним. Натомість віра, яка справді спасає, – це радісне покавання за наше егоцентричне життя у світлі дорогоцінного спасіння через хрест.
 - 3) Усі, хто справді розуміє, що Христос віддав Своє життя за них, будуть готові віддати свою волю Йому. Це – природна відповідь.

Тоді як ми пояснимо феномен людей, які кажуть: «Ну, я вірю у Євангеліє, в те, що всі ми спасенні благодаттю, а не ділами», але їхнє життя не змінилося й вони не мають радісного та дорогого послуху учнівства?

- Теорія Бонгоффера полягає в тому, що такі люди звертають увагу лише на безкоштовність благодаті до нас, а не на високу цінність благодаті для Бога.
 - 1) Якщо ми по-справжньому не розуміємо першого принципу (безкоштовності), то ми впадаємо у фарисейство та законництво.
 - 2) Але якщо ми по-справжньому не розуміємо другого принципу (дорогу ціну), то впадаємо в апатію та безрадісність, а наше життя так ніколи й не змінюється.

Зверніть увагу: однією з причин, через які багато хто у німецькій церкві не бачив ціну Божої благодаті, може бути універсальність, яка навчає, що Бог просто любить і приймає всіх. З такої точки зору смерть Христа не є необхідною, а тому жертва Христа ніколи не є рушійним фактором для зміни життя.

Що означає «кожна заповідь Ісуса – це заклик померти?»

Контекст Бонгоффера пояснює, що він має на увазі дві речі під такою яскравою метафорою.

1. Кожна заповідь – це заклик «умертвити» власну самостійність.

1) Ми не слухаємося Ісуса лише тому, що нам це зрозуміло, чи тому, що це виглядає мудро (хоча часто так і є). Ми слухаємося Його тому, що Він наказує це робити, а Він – Господь.

2) Тому бути учнем – це «померти» для життя, керованого своєю власною волею, і почати жити згідно з Божою волею.

2. Кожна заповідь – це заклик «померти» для того, що Бонгоффер називає «пристрастями та бажаннями».

1) Тут він має на увазі будь-яке бажання не послухатися Бога. Це може бути і добре бажання, але таке, яке стало занадто важливим і перетворилося на «пристрасть».

2) Наприклад, якщо у нас є спокуса збрехати, щоб не виглядати погано, то мусимо померти для тієї настирливої потреби («пристрасті») схвалення людей.

3) Якщо у нас є спокуса збрехати, щоб заробити гроші, то ми маємо померти для нашої надмірної потреби (жаги) багатства чи статусу.

Тому така покура перед Христом – це завжди метафорична смерть.

- Ми помираємо для своєї старої волі та її корисливого способу ухвалювати рішення. Ми помираємо для цих надмірних уподобань – «верховних турбот» нашого життя. У двох словах – ми помираємо для свого старого «я» та старої ідентичності.

1) Рішення бути учнем, зробити Ісуса своїм Господом залишає позаду стару особистість, яка ґрунтується на верховній вірності та надії без Бога.

2) Практикування учнівства – це щоденні кроки послуху, який дорого нам коштує, що поступово збудує у нас нову людину.

3) Саме тому Бонгоффер, описуючи учнівство, використовує таку радикальну термінологію, як «смерть». Слідування за Господом Христом робить із нас цілком іншу людину.

4) *«Не кажіть неправди один на одного, якщо скинули з себе людину стародавню з її вчинками, та зодягнулися в нову, що відновлюється для пізнання за образом Створителя її» (Колосян 3:9-10).*

Іронія твердження Бонгоффера в тому, що його учнівство *буквально* коштувало йому життя. Щоб бути свідком істини проти Гітлера, він віддав своє життя. Його приклад показує нам, що *будь-яке* учнівство є «закликом померти», тому що воно є безумовним. Коли ми віддаємо своє життя Ісусові, ми всі помираємо «в принципі», адже погоджуємося слухатися Його, незважаючи ні на що. Лише невеликий відсоток учнів віддає своє життя *буквально*, але не тому, що їхнє учнівство якісно вирізняється.

4. Поміркуйте про основні сфери Вашого життя:

Кар'єра
Гроші та маєтки
Репутація
Приватне життя/дозвілля
Дружба
Шлюб/стосунки
Сім'я
Фізичне здоров'я/підтримання рівня життя
Членство у Церкві
Інше (допишіть):

Погляньте на кожную сферу життя та поміркуйте про таке:

- «Чи готовий я слухатися всього, що Бог каже мені у цій сфері життя, незважаючи на те, як я почуваюся?»
- «Чи готовий я дякувати Богові за все, що відбувається у цій сфері, незважаючи на те, чи розумію я це, чи ні?»
- «Чи є у цій сфері щось, на що я покладаю свою надію та сенс життя більшою мірою, ніж на Бога?»
- «Чи є проблеми та обмеження у моєму житті, які я вважаю занадто великими для того, щоб Бог їх усунув?»

На основі Вашого аналізу оберіть одну чи дві сфери, які найбільше потребують того, щоб глибше віддати контроль Господу Христу.

Що для цього потрібно? Подумайте про таке:

а) покаяння та молитва, б) зміна у ставленні/думках, в) зміна поведінки, г) відповідальність за зміни перед кимось.

¹ Поміркуйте над таким віршем гімну Джона Ньютона:

*Коли йдете до Царя,
Багато в Нього ви просіть,
Бо благодать Його така і міць,
Немає важкого для Нього тягаря.*

² Ребека Пайперт *«Із сільнички»* (*Out of the Saltshaker*, 2nd ed. IVP, 1999), с. 52-54.

³ Впродовж багатьох років Барбара Бойд була співробітником Inter-Varsity. Цю цитату взято з її промови «Панування Христа», що була частиною розробленого нею курсу *«Біблія та життя»*.

⁴ Дітріх Бонгоффер, *«Ціна учнівства»* (*The Cost of Discipleship*, MacMillan, 1959), с. 45-48.